

۶۹

گنجینه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه

۱۹ آذر ماه ۱۴۰۰

سازمان مجامع فقیهین

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده
بیانات ائمه جمعه قزوین در
خطبه‌های نماز جمعه، هر هفته به
صورت الکترونیکی از طریق شبکه
های اجتماعی ستاد نماز جمعه
منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمه
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

مروری بر مطالب پیشین: حق تقوا و حق قرآن

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ﴾^١

در باب تقوای الهی و حق تقوا صحبت کردیم. موضوع
حق تقوا شاخه ای از شاخه های بحث حق بود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾^٢

١ . این کتاب پربرکتی است که آن را بر تو نازل کرده ایم تا در آیاتش تدبّر کنی و خردمندان متذکر شوند (ص: ۲۹).

٢ . ای اهل ایمان! از خدا آن گونه پروا کنید که شایسته پروا از اوست و نمیرید مگر در حالی که [در برابر او و فرمان ها و

احکامش] تسلیم باشید (آل عمران: ۱۰۲).

گفتیم ببینیم حق چیست و آیا به گردن ما حقی دارد یا نه؟ اگر حق دارد باید آن را شناسایی کنیم و حق آن را ادا کنیم.

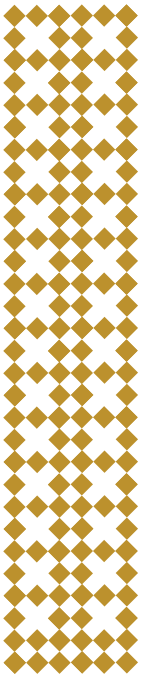
گفتیم تقوا یکی از شاخه‌های حق است. در خطبه‌هایی درباره تقوا، مطالبی را با عنوان حق تقوا عرض کردیم و مرحله و شاخه دوم این بحث را شروع کردیم: حق کتاب خدا را گفتیم. برای اینکه همان خدایی که فرمود حق تقوا [را رعایت کنید] ﴿... اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ...﴾، راجع به کتاب خود هم فرمود:

﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾^۱

کتاب خدا را [با رعایت حق آن] تلاوت کنید. در آیات فراوانی، مطالبی را بیان کرد که ما بفهمیم قرآن از ما مطالبه دارد و حقوقی به گردن ما دارد که باید این حقوق را ادا کنیم. اگر این حقوق را ادا کنیم، سربلند و در قیامت روسفید هستیم. اگر این حقوق ادا نشود، روسیاهی خطری است که ما را تهدید می‌کند.

۱ . کسانی که کتاب آسمانی به آنان عطا کرده ایم و آن را به طوری قرائت می‌کنند که شایسته آن است [و آن قرائت نمودن با تدبر و به قصد عمل است]، اهل ایمان به آن [کتاب] هستند و کسانی که به آن کفر می‌ورزند، فقط آنان زبان کارند (بقره: ۱۲۱).

رعایت حق تقوا! لازمه تشکیل امت اسلامی

جالب این است که در سوره مبارک آل عمران فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
الَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ (۱۰۲) ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا
وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً
فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ
عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ (۱۰۳) ﴿وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ
يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (۱)

بعد از اینکه این سیستم و مجموعه را بیان فرمود، می‌فرماید:

﴿يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
اشْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ (۲)

بدانید اگر حق تقوا ادا نشود، وظایف ایمانی به انجام نرسد و اهتمام نوزید که امت اسلامی تشکیل

۱ . ای اهل ایمان! از خدا آن گونه پروا کنید که شایسته پروا از اوست و نمیرید مگر در حالی که [در برابر او و فرمان‌ها و احکامش] تسلیم باشید. همگی به ریسمان خدا [قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام] چنگ بزنید و پراکنده و گروه گروه نشوید. نعمت خدا را بر خود یاد کنید آنگاه که [پیش از بعثت پیامبر و نزول قرآن] با یکدیگر دشمن بودید؛ پس میان دل‌های شما پیوند و الفت برقرار کرد. در نتیجه به رحمت و لطف او با هم برادر شدید. بر لب گودالی از آتش بودید؛ سپس شما را از آن نجات داد. خدا این گونه، نشانه‌های [قدرت، لطف و رحمت] خود را برای شما روشن می‌سازد تا هدایت شوید. باید از شما گروهی باشند که [همه مردم را] به سوی خیر [اتحاد، اتفاق، الفت، برادری، مواسات و درستی] دعوت نمایند، به کار شایسته و پسندیده وادارند و از کار ناپسند و زشت بازدارند. اینان اند که یقیناً رستگارند (آل عمران: ۱۰۲ تا ۱۰۴).

۲ . در روزی که چهره‌هایی سپید و چهره‌هایی سیاه شود. اما آنان که چهره‌هایشان سیاه شده [به آنان گویند]: آیا پس از ایمانتان کافر شدید؟ پس به کیفر آنکه کفر می‌ورزیدید، این عذاب را بچشید (آل عمران: ۱۰۶).

شود، [روسیاه می شوید]. زمانی امت اسلامی تشکیل می شود که ما با امام خود همراه باشیم، با امام المسلمین هماهنگ باشیم، قیام و قعودمان با آهنگ کلام امام و رهبرمان صورت بگیرد و حساسیت‌ها، رهنمودها، چشم اندازها، هشدارها و اخطارهایی که اماممان برای ما بیان می فرمایند، در عمل ما دیده شود. اگر این حق ادا شود، ما روسفید خواهیم بود و اگر این حق ادا نشود، محکوم به روسیاهی هستیم. به خاطر این اهمیت دارد که درباره حقی که قرآن از ما انتظار دارد و ما باید ادا کنیم، کوتاهی نکنیم.

قرآن کریم؛ برکت زندگی انسان

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾

پیغمبر، این کتابی که ما بر تو نازل کردیم، کتاب مبارک است؛ یعنی هر کلمه و آیه آن برکت است. اگر زندگی بدون کتاب خدا باشد، بی برکت و آشفته و [پراز] دعوا، استرس، ظلم، ناامیدی، یأس، اختلاف و پراکندگی [خواهد بود]. در خانواده ممکن است روحیات دو نفر با همدیگر همراه نشود. برای اینکه همراه شود، عامل لازم است: این نماز است که

گزیده بیانات آیت‌الله عابدینی در خطبه‌های نماز جمعه | ۱۹ آذر ماه ۱۴۰۰

روحیات را یکی می کند، آیات قرآن است که دل ها را به همدیگر پیوند می دهد و ولایت اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام که قرآن برای ما به ارمغان آورده است، انسجام خانوادگی ایجاد می کند و وحدت اجتماعی را مستحکم می کند. اگر از قرآن فاصله بگیریم، از برکت جا می مانیم.

مصادیق برکت در قرآن کریم

قرآن [پر]برکت به ما می گوید:

﴿إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ﴾^۱

اگر شما به [فرد] نیازمندی قرض الحسنه بپردازید، خدا ثروت شما را چندبرابر می کند. کسانی که اهل خیر، قرض الحسنه، ساخت و ساز مدرسه و مسجد و هر کار خیر دیگری [هستند]، ببینید چه زندگی ای دارند و چقدر خدا به آن ها عنایت دارد. فرمود:

﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾^۲

اگر کسی کار را «حسنه» انجام بدهد، [خدا ده برابر به او پاداش می دهد]. «حسنه» یعنی ارزش داشته

۱ . اگر به خدا وام نیکو دهید، آن را برای شما دوچندان می کند و شما را می آمرزد. خدا عطاکننده پاداش فراوان در برابر عمل اندک می باشد و بردبار است (تغابن: ۱۷).

۲ . هرکس کار نیک بیاورد، پاداشش ده برابر آن است و آنان که کار بد بیاورند، جز به مانند آن مجازات نیابند و ایشان مورد ستم قرار نمی گیرند (انعام: ۱۶۰).

باشد که آن را به خدا تقدیم کنیم و خدا آن را قبول کند:

﴿وَأْتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتَقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾^۱

خدا [فقط] از متقین، کسانی که کارهای آن‌ها رنگ تقوا دارد می‌پذیرد و قبول می‌کند. این یعنی برکت. خدا حسنه‌ای را که مؤمن به جای آورده است، ده برابر افزایش می‌دهد.

برکت را مثال می‌زنم. چقدر از شب‌های ما به غفلت می‌گذرد! قرآن فرمود:

﴿لَيْلَةَ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾^۲

یک شب قدر برای شما بیشتر از هزار ماه فایده دارد. تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل. این‌ها یعنی برکت.

تدبر در آیات الهی، لازمه رعایت حق قرآن

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾^۳

۱ . داستان دو پسر آدم را [که سراسر پند و عبرت است] به درستی و راستی بر آنان بخوان: هنگامی که هر دو نفر با انجام کار نیکی به پروردگار تقرب جستند؛ پس از یکی پذیرفته شد و از دیگری پذیرفته نشد. [برادری که عملش پذیرفته نشد از روی حسد و خودخواهی به برادرش] گفت: بی تردید تو را می‌کشم. [او] گفت: خدا فقط از پرهیزکاران می‌پذیرد (مائده: ۲۷).

۲ . شب قدر بهتر از هزار ماه است (قدر: ۳).

۳ . این کتاب پربرکتی است که آن را بر تو نازل کرده ایم تا آیاتش را تدبّر کنند و خردمندان متذکر شوند (ص: ۲۹).

اول به پیغمبر فرمود ما کتاب را بر تو نازل کردیم؛ اما بعد به همه مؤمنین و مؤمنات فرمود تا مسلمان‌ها، مؤمنین و مردم در آیات خدا تدبر کنند. پس تدبر در آیات خدا حقی است که قرآن به گردن ما دارد. [ممکن است] از ما بپرسند: تا امروز چقدر در قرآن یا نماز تدبر کردی؟ چقدر فهمیدی («سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَىٰ وَبِحَمْدِهِ») چه تأثیری در زندگی ات دارد؟ چقدر فهمیدی ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾^۱ باید ما را در مسیر خدا تنظیم کند؟

چقدر فکر کردیم؟ آیا فکر کردیم یا فقط به زبان جاری کردیم؟ این‌ها حقوقی است که قرآن به گردن ما دارد. کسانی که خردمند، پیش‌کسوت و اهل فهم بیشتری هستند، از عقل و درایتشان بیشتر استفاده می‌کنند. آن‌ها متذکر می‌شوند و اهل ذکر هستند. آن‌ها («اولوا الالباب») هستند. آن‌ها همه موجودات عالم را، از ذره تا کهکشان و از قطره تا اقیانوس، آیات الهی می‌بینند. عالم آن‌ها عالمی است که خدا روزی دل‌های همه ما قرار بدهد. این مطلبی [بود] راجع به حقی که قرآن به گردن ما دارد.

حَقِّ قُرْآنِ دَرِ آئِنَهٗ کَلَامِ امیرِ الْمُؤْمِنینِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

امام امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَامُ در حدیثی فرمودند:

۱ . ما را به راه راست راهنمایی کن (فاتحه: ۶).

وَتَعَلَّمُوا كِتَابَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَإِنَّهُ أَحْسَنُ
الْحَدِيثِ وَأَبْلَغُ الْمَوْعِظَةِ وَتَفَقَّهُوا فِيهِ فَإِنَّهُ رَبِيعُ
الْقُلُوبِ وَاسْتَشْفُوا بِنُورِهِ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ لِمَا فِي
الصُّدُورِ وَأَحْسِنُوا تِلَاوَتَهُ فَإِنَّهُ أَحْسَنُ الْقَصَصِ
﴿وَإِذَا قَرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ﴾^۱ وَإِذَا هُدَيْتُمْ لِعِلْمِهِ فَاعْمَلُوا بِمَا عَلَّمْتُمْ
مِنْهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ.^۲

«تَعَلَّمُوا كِتَابَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى»: کتاب خدا را یاد بگیرید. شاید خیلی از ما تصور کنیم که «کتاب خدا را یاد بگیرید»، یعنی [وقتی] قرآن را جلوی شما می‌گذارند بتوانید بخوانید. این اول کار است. مثل این است که به ما بگویند استفاده از گوشی تلفن خانه تان را یاد بگیرید؛ [اینکه] چطور شماره بگیرید یا چطور گوشی را در دستتان بگیرید؛ اما وقتی در دستتان می‌گیرید، خیلی چیزها از این به بعد است. باید حرف طرف [مقابل] را بشنوید و حرفی برای گفتن داشته باشید. وظیفه ما فقط خواندن قرآن نیست. «فَإِنَّهُ أَحْسَنُ الْحَدِيثِ»: بهترین کلماتی [است] که «حدیث»، یعنی نو هستند. یعنی این کتاب ۱۴۰۰

۱ . هنگامی که قرآن خوانده شود، به آن گوش فرادهید و سکوت کنید تا مشمول رحمت شوید (اعراف: ۲۰۴).
۲ . ابن شعبه حرانی، تحف العقول، به تصحیح علی اکبر غفاری، ج ۱، ۱۳۷۶ ش، ص ۱۴۹؛ ترجمه: قرآن را بیاموزید که بهترین گفتار است. در آن اندیشه کنید که بهار دل هاست. از نورش شفا بخواهید که شفای سینه هاست و آن را به نیکوترین صورت بخوانید که سودمندترین سخن است.

سال پیش نازل شده است؛ [اما] هر روز هر آیه ای می خوانیم، مثل اینکه همین الان نازل شده و نو است. پنجاه سال پیش آیه ای را شناختی و از شیرینی حقایق آن لذت بردی. بعد از پنجاه سال دوباره و هزار باره همان آیه را می خوانی؛ اما می بینی که هزار بار شیرین تر از اولین باری است که آن را قرائت کردی. پس [قرآن] «حدیث» و نو است. کهنه و تکراری نمی شود.

«وَأَبْلَغُ الْمَوْعِظَةِ»: قرآن پرنفوذترین موعظه است. «موعظه» یعنی حرفی که دل آدم را نرم می کند. هیچ کلامی به اندازه قرآن دل آدم را تحت تأثیر قرار نمی دهد. «تَفَقَّهُوا فِيهِ»: یعنی در عمق معانی قرآن، با دقت و فهم عمیق بیندیشید.

«فَإِنَّهُ رَبِيعُ الْقُلُوبِ»: این قرآن بهار دل هاست. یعنی با قرآن دل بهار می شود؛ وگرنه زمستان می ماند و همیشه در سردی، خشکی و بی برکتی است.

«فَإِنَّهُ شِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ»: از نور قرآن دل هایتان را شفا ببخشید.

امیرالمؤمنین علیه السلام در جای دیگری در نهج البلاغه فرمودند: «فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ أَكْبَرِ الدَّاءِ وَهُوَ الْكُفْرُ وَالنِّفَاقُ وَالْغَيِّ وَالضَّلَالُ». ^۱ قرآن برای بزرگ ترین دردها شفاست. این دردهای بزرگ چه چیزهایی هستند؟

۱. از خطبه ۱۷۶ نهج البلاغه؛ ترجمه: قرآن شفادهنده بزرگ ترین دردها، یعنی درد کفر، نفاق، تباہی و گمراهی است.

اینکه برای خدا شریک قرار می‌دهیم و خیال می‌کنیم هرکس در زندگی ما تأثیر دارد؛ در حالی که: «لَا مُؤَثِّرَ فِي الْوُجُودِ إِلَّا اللَّهُ.»^۱ باید بگوییم فقط خدا. خیلی وقت‌ها به این و آن دل می‌بندیم و حتی مرتکب خلاف می‌شویم برای اینکه کسی برای ما کار خلافی انجام بدهد. فرد به رشوه آلوده می‌شود تا با رشوه به موفقیتی برسد؛ یعنی وارونه وارونه حرکت می‌کند. بدترین دردها شرک و نفاق است. چقدر نفاق خطرناک، نامرئی و مرموز [است]. دست از سر ما بر نمی‌دارد و در کلام و رفتارمان [پیدا می‌شود. وقتی] به کسی می‌رسیم، بسیار خضوع و خشوع می‌کنیم؛ در حالی که اصلاً قصدمان [این] نیست. این خضوع و خشوع مصنوعی است. واقعی نیست و اعتقادی به آن نداریم. چرا این کار را می‌کنیم؟ [چون] نفاق خرج می‌کنیم. سرگردانی و گمراهی [هم از] بدترین دردهایی است که ما داریم. حضرت فرمود با قرآن می‌توانید این دردها را شفا بدهید. قرآن را بشناسید که نسخه‌های شفابخش این دردهاست.

«وَأَحْسِنُوا تِلَاوَتَهُ فَإِنَّهُ أَنْفَعُ الْقَصَصِ»: تلاوتتان را هم نسبت به قرآن احسن کنید. جایی که قرآن حزن دارد محزون شوید. [اگر] انس باشد، خودبه‌خود می‌شوید. همان طور که لحن قرآن است، آن را قرائت کنید:

۱ . قاعده فلسفی به این معنا که در جهان هیچ علت فاعلی حقیقی ای به جز خداوند نیست.

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾^۱

وقتی قرآن بر شما تلاوت می شود، برای شنیدن قرآن با همه وجود گوش باشید و ساکت باشید، همراه با تفکر و اندیشه. باشد که مورد رحمت خدا قرار بگیرید. «وَإِذَا هُدِيتُمْ لِعَلِمِهِ فَاعْمَلُوا بِمَا عَلَّمْتُمْ مِنْهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ»): وقتی قرآن چیزی به شما می گوید و راه نشان می دهد، به آیه قرآن عمل کنید. به آنچه یاد گرفته اید عمل کنید. باشد که به رستگاری برسید. از خدای متعال ملتمسانه درخواست می کنیم که دل های ما را هر روز به مائده آسمانی آیات نورانی اش روشن و منور بفرماید.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

۱ . هنگامی که قرآن خوانده شود، به آن گوش فرادهید و سکوت کنید تا مشمول رحمت شوید (اعراف: ۲۰۴).

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى
الرِّضَا وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحِجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ
الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ.

تجلی نور تقوا در آیات قرآن

از خدای متعال درخواست می‌کنیم که دست ما را بگیرد و دل‌های ما را به نور تقوا روشن کند. همان‌طور که می‌دانیم این نور تقوا در آیه قرآن تبلور و تجلی کرده است. وقتی با آیه ای انس می‌گیریم، با

آن زندگی می‌کنیم، بر اساس آن عمل می‌کنیم و اخلاقمان را با آن تنظیم می‌کنیم، نور این آیه تقوا و نورانیت دل می‌شود و در زندگی ما اثرگذار می‌شود.

مناسبت‌های هفته

مناسبت‌هایی هست که باید درس‌های لازم را برای زندگی خود، از این مناسبت‌ها بگیریم:

ولادت حضرت زینب کبری علیها السلام

یکی از آن مناسبت‌های مهم امروز ولادت حضرت زینب کبری علیها السلام است. کسی که با عقل، درایت، بینش و شجاعت پرچم عاشورایی امام حسین علیه السلام را به یاری برادرزاده خود، امام زین العابدین علیه السلام در اهتزاز نگه داشت. کسی که رسالت رساندن پیام عاشورایی امام حسین علیه السلام را به جهانیان به خوبی انجام داد. کسی که بزرگ‌ترین مصیبت عالم را تحمل کرد؛ اما کوچک‌ترین کوتاهی در انجام وظیفه الهی در او دیده نشد. تبریک عرض می‌کنم خدمت بانوان محترم که شاگردان مکتب حضرت زینب کبری علیها السلام هستند؛ [همچنین] خدمت برادران محترم که زینب کبری علیها السلام معلم برادران و خواهران است. فقط این نیست که معلم خواهران باشد.

جایگاه زن و انسان در اسلام

چند نکته در این خصوص بگویم. اولین نکته ای که عرض می‌کنم این است که اگر حضرت زینب علیها السلام را نداشتیم و از وجود آکنده از برکات حضرت صدیقه کبری، فاطمه زهرا علیها السلام محروم بودیم، نمی‌توانستیم بسیاری از حقایق انسانی را توضیح بدهیم. مثلاً زن در اسلام چه موقعیت، جایگاه و احترامی دارد؟ ممکن بود جواب این سؤال را بلد نباشیم. اما وقتی می‌بینیم پیغمبر ما بردستان دخترش، فاطمه علیها السلام [بوسه می‌زند]؛ در حالی که همان موقع در آن فرهنگ کسانی بودند که دختران خود را زنده به گور می‌کردند. این مشخص می‌کند که جایگاه زن کجاست. وقتی قرآن می‌خواهد به ما حیات طیبه، انسانی و معنوی بدهد می‌فرماید:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾^۱

هرکس کار درست و خداپسندانه انجام بدهد و زندگی او خداپسندانه باشد، چه زن باشد و چه مرد باشد. یعنی فرق نگذارید. البته کار خوبی که انجام می‌دهد، باید بر اساس ایمان باشد. اگر ایمان نباشد، عمل

۱. از مرد و زن، هرکس کار شایسته انجام دهد، در حالی که مؤمن است، مسلماً او را به زندگی پاک و پاکیزه ای زنده می‌داریم و پاداششان را بر پایه بهترین عملی می‌دهیم که همواره انجام می‌داده اند (نحل: ۹۷).

صالح نمی شود. [باید] برای رضای خدا باشد. هرکس عمل صالح [همراه] با ایمان داشته باشد، چه زن و چه مرد، ما با عمل صالح و ایمان او، به او حیات طیبه می دهیم و اجر و پاداش او خیلی بیشتر از کارهایی خواهد بود که کرده است. این نگاه قرآن به زن است.

حالا فضای مجازی را ببینیم: تبلیغات مسموم غرب زدگی از زن چیز دیگری تعریف می کنند و می گویند اسلام به زن... این ها حرف های باطلی است. ما به فرهنگ منحط غرب معترضیم که نه برای زن و نه برای مرد، برای هیچ کس کرامت و احترام قائل نیست. ما به فرهنگ شرک و الحاد معترضیم؛ برای اینکه جایگاه انسان را، چه زن و چه مرد، نه شناختند و نه [برای آن] حرمت قائل شدند. همواره بدترین بی ادبی ها به ساحت مقدس انسان، زن و مرد، توسط مدعیان تمدن صورت گرفته است که در توحش زندگی می کنند. انگلیسی هایی که حدود ده میلیون ایرانی را با بیماری و گرسنگی قتل عام کردند، این ها نه برای زن احترام قائل بودند و نه برای مرد. آمریکایی هایی که در هر کشوری سیل خون به راه انداخته اند، زن و کودک و مرد و جوان را همواره قتل عام می کنند و هواپیما را با مسافر آن هدف قرار می دهند، آیا این ها حقوقی برای انسان، زن و مرد قائل هستند؟ هرگز!

ما به آن‌ها معترضیم. می‌دانیم که جز خدا، انبیای الهی، ائمه هدا و علمای دل‌سوز مردم در این عالم کسی به فکر زن و مرد نیست. اگر به فکر هستند، به فکر کشتار، استثمار و ناراحتی ایجاد کردن برای مردم هستند.

ویژگی‌های شخصیتی حضرت زینب علیها السلام

مقدمه ای گفتم تا چند ویژگی حضرت زینب علیها السلام را بگویم. ویژگی‌های زیادی برای حضرت زینب علیها السلام وجود دارد. غیر از اینکه به مصائب آن حضرت توجه می‌کنیم، باید این ویژگی‌ها را از مکتب حضرت زینب علیها السلام به عنوان معلم یاد بگیریم.

۱. دانشمند و عالم

حضرت زینب علیها السلام دانشمند و عالمه بوده است. امام سجاد علیه السلام درباره عمه خود فرمود: «أَنْتِ بِحَمْدِ اللَّهِ عَالِمَةٌ غَيْرُ مُعَلِّمَةٍ»^۱ یعنی عمه جان، تو عالم هستی؛ بدون اینکه در مدرسه ای به تو [چیزی] یاد داده باشند. غیر از آنچه از نزد امیرالمؤمنین علیه السلام و فاطمه زهرا علیها السلام یاد گرفته‌ای. چیزهایی را می‌دانی که برای مکتب و مدرسه نیست:

﴿...وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمِ اللَّهُ...﴾^۲

۱ . احمد بن علی طبرسی، الإحتجاج، به تصحیح محمدباقر موسوی، ج ۲، مشهد: المرتضی، ۱۴۰۳، ص ۳۰۳؛ ترجمه: تو بحمدالله ناخوانده دانایی و نیاموخته خردمندی.

۲ . بخشی از آیه ۲۸۲ سوره بقره: از خدا بترسید و خداوند هم به شما تعلیم مصالح امور می‌کند.

این‌ها برای تقواست. تو این‌ها را از تقوا به دست آورده‌ای و عالم ربانی شده‌ای. یعنی عالمی که فقط رب را می‌بینی.

۲. اهل عبادت

دوم اینکه حضرت زینب علیها السلام بسیار اهل عبادت بودند. نه فقط [اینکه] نماز می‌خواندند و روزه می‌گرفتند. خیلی جدی‌تر از این [اهل عبادت بودند]. یک نمونه اینکه امام سجاد علیه السلام فرمود: در تمام مسیر کربلا، از مدینه تا شام و [در راه] بازگشت، عمه‌ام زینب نماز شبش را ترک نکرد؛ الا اینکه در شب عاشورا نشسته نماز خواند. نمی‌توانست روی پا بایستد. این عالمه معلمه و این هم در عرصه عبادت و بندگی. برای اینکه او می‌داند:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۱

وقتی این را می‌داند، ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾^۲ را با حلاوت ویژه‌ای به زبان جاری می‌کند. این دومین ویژگی از ویژگی‌های آن حضرت [بود].

۳. اهل تقوا

بسیار اهل تقوا بود و تقوا در وجود او تجلی کرده بود. اهل تقوا بودن او را از کجا می‌فهمیم؟ به

۱. جن و انس را جز برای اینکه مرا پرستند نیافریدیم (ذاریات: ۵۶).

۲. [پروردگارا!!] تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو کمک می‌خواهیم (فاتحه: ۵).

این جمله امیرالمؤمنین علیه السلام دقت کنیم. حضرت فرمود متقین کسانی هستند که: «عَظَمَ الْخَالِقُ فِي أَنْفُسِهِمْ فَصَغُرَ مَا دُونَهُ فِي أَعْيُنِهِمْ.»^۱ کسانی که خدا با همه عظمت در وجود آن‌ها تجلی کرد و غیر خدا از چشم آن‌ها افتاد. امام می‌فرماید ما آمریکا را زیر پا می‌گذاریم. هیچ غلطی نمی‌تواند بکند. یعنی آمریکا را خیلی کوچک می‌بیند. آمریکا را همان قدر که هست می‌بیند. همان قدر هم خیلی کوچک است.

حضرت زینب علیها السلام یزید را چگونه دید؟ کلمات او را ببینید: یزید برای پیروزی خود مجلس جشنی گرفته است. ازدحام جمعیت است. همه هم چاپلوسی می‌کنند. حضرت زینب علیها السلام در آنجا فرمود: «إِنِّي لَأَسْتَصْغِرُ قَدْرَكَ وَأَسْتَعْظِمُ تَقْرِيعَكَ وَأَسْتَكْثِرُ تَوْبِيخَكَ لَكِنَّ الْعُيُونَ عِبْرِي وَالصُّدُورَ حَزْرِي.»^۲ یزید، من می‌خواهم کوچکی شانت را به تو نشان بدهم. می‌خواهم نشان بدهم تو چقدر پست و کوچک هستی. چه کسی می‌تواند این حرف را بزند؟ کسی که کوچکی یزید را می‌بیند می‌تواند این اظهار را بکند. چه کسی می‌تواند کوچکی یزید را ببیند؟ کسی که اهل تقواست و او زینب علیها السلام است. البته جنایت بزرگی از تو سر زد. بسیار تو را سرزنش می‌کنم. خیلی مستحق سرزنش هستی. اما چه کنم

۱. از خطبه ۱۹۳ نهج البلاغه؛ ترجمه: خدا در جانشان بزرگ و دیگران کوچک مقدارند.

۲. [یزید] همواره قدر تو را ناچیز، فاجعه ات را بزرگ و نکوهشت را بزرگ می‌شمرم. چه کنم که دیدگان اشک بار و سینه‌ها

سوزان است.

که به خاطر جنایت های تو، چشم ها اشک بار است
و دل ها آتش گرفته است و می سوزد.

۴. اهل کرامت

زینب علیها السلام اهل کرامت بود. در مجلسی ابن زیاد فرمود:
«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَكْرَمَنَا بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَظَهَّرَنَا تَطْهِيراً إِنَّمَا يَفْتَضِحُ الْفَاسِقُ وَيَكْذِبُ الْفَاجِرُ
وَهُوَ غَيْرُنَا.»^۱ خدا را سپاس می گزاریم که به خاطر
شخصیت، احترام و مکتب پیغمبر صلی الله علیه و آله به ما کرامت
عنایت فرمود. حضرت از آیه شریف ۳۳ سوره احزاب
استشهاد کرده است:

﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ
الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً.»^۲

معلوم می شود که این آیه شامل ابوالفضل العباس
و زینب کبری علیها السلام هم می شود. خدا ما و خاندان ما را
از هر بدی، گناه، شرک و نفاق پاک نگه داشت. حساب

۱ . جعفر بن محمد بن نما، منیر الأحران، ج ۱، قم: مدرسة الأمام المهدي عليه السلام، ۱۴۰۶، ص ۹۰؛ ترجمه: ستایش از آن
خدایی است که ما را به وسیله پیامبر برگزیده اش، محمد صلی الله علیه و آله، گرامی داشت و از ضدآرزوش ها، گناهان و ناپسندی ها پاک و پاکیزه
ساخت! عیب! تنها انسان نماهای فاسق، خودکامه و پلیدکارند که رسوا می گردند و عناصر بدانندیش و بدکردارند که دروغ می یافند.
فاسق و فاجر دیگران هستند که حقوق و آزادی و حق حاکمیت مردم بر سرنوشت خویش را بازبچه می سازند، نه ما خاندان وحی و
رسالت.

۲ . در خانه هایتان قرار و آرام گیرید و [در میان نامحرمان و کوچه و بازار] مانند زنان دوران جاهلیت پیشین [که برای خودنمایی
با زینت و آرایش و بدون پوشش در همه جا ظاهر می شدند] ظاهر نشوید. نماز را بر پا دارید، زکات بدهید و خدا و پیامبرش را اطاعت
کنید. جز این نیست که همواره خدا می خواهد هرگونه پلیدی را از شما اهل بیت [که به روایت شیعه و سنی محمد، علی، فاطمه، حسن
و حسین علیهم السلام هستند] برطرف نماید و شما را چنان که شایسته است [از همه گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند (احزاب: ۳۳).

ابن زیاد را هم رسید. همان خدا فاسق را رسوا کرد. بعداً همه فهمیدند این‌ها رسوا هستند؛ اما این همان روزهای اول است. از کربلا تا کوفه راهی نیست. در کوفه حضرت این را می‌گوید. فاجرها دروغ گو هستند. این ما نیستیم، شما هستید. [کسانی] غیر از ما دروغ گفتند.

۵. عزتمند

ما همه به عزت نیاز داریم، ذلت بد چیزی است. کسانی که رشوه می‌دهند، با ظالمان کنار می‌آیند، ذلت غرب را پذیرفته‌اند، ذلت گناه را می‌پذیرند، در اختلاس و دستبرد به بیت‌المال با آدم‌های بی‌تقوا و دنیاپرست همراه می‌شوند یا اگر هم همراه نمی‌شوند، لب‌فرومی‌بندند. ظلم و گناه و خیانت را می‌بینند؛ [اما] ساکت می‌نشینند و گاهی هم همراهی می‌کنند. این‌ها عزت را نمی‌فهمند و عزت را از دست می‌دهند.

حضرت زینب علیها السلام عزتمند بود. آدمی که عزتمند است از هیچ کس نمی‌ترسد. فقط از خدا واهمه دارد:

﴿وَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ ۗ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۗ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾^۱

۱ . گفتار [بی‌اساس و تبلیغات ناروایی] مخالفان، تو را غمگین نکند؛ زیرا همه عزت و توانمندی برای خداست. او شنوا و داناست (یونس: ۶۵).

از هیچ کس هم انتظار ندارد به او عزت بدهد. می‌داند که فقط خداست که عزت می‌دهد. معروف است و بارها شنیده‌اید. حضرت زینب علیها السلام [با ابن زیاد] مواجه می‌شود. دنباله همان بیانی است که عرض کردم. ابن زیاد می‌گوید: «كَيْفَ رَأَيْتِ صُنْعَ اللَّهِ بِأَهْلِ بَيْتِكَ.»^۱ دیدی خدا با برادرت چه کرد؟ اگر حضرت زینب علیها السلام عزتمند نبود، ساکت می‌شد و فقط گریه می‌کرد؛ اما نه. از موضع عزت و قدرت در مقابل آن ظالم فرمود: «مَا رَأَيْتُ إِلَّا جَمِيلًا.»^۲ من هرچه از ناحیه خدا دیدم، زیبایی مشاهده کردم. از ناحیه شما پستی، ظلم و بی‌رحمی دیدم؛ اما خدا همیشه به ما لطف کرده است. به ما کرامت داد، ما را عزت بخشید.

۶. اهل استقامت

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾^۳

اینکه حضرت این قدر راحت است، به خاطر این است که اهل استقامت در راه خداست.

اینها نمونه کمی از ویژگی‌های حضرت زینب علیها السلام بود. ما باید او را معلم خودمان بدانیم و این ویژگی‌ها را در خودمان تقویت کنیم.

۱ . جعفر بن محمد بن نما، مثير الأحران، ج ۱، قم: مدرسة الأمام المهدي، ۱۴۰۶، ص ۹۰؛ ترجمه: دیدی خدا با برادرت چه کرد؟

۲ . من جز زیبایی چیزی ندیدم.

۳ . بی تردید کسانی که گفتند: پروردگار ما الله است، سپس [در میدان عمل بر این حقیقت] استقامت ورزیدند، نه بیمی بر آنان است و نه اندوهگین می‌شوند (احقاف: ۱۳).

روز پرستار

روز پرستار را هم به همه پرستاران عزیز تبریک عرض می‌کنیم که در این ایام بحرانی کرونا بسیار زحمت کشیدند، از خانواده دور ماندند، با بیماری دست و پنجه نرم کردند، بعضی از آن‌ها به عنوان شهید سلامت خدا را ملاقات کردند و رنج‌های زیادی را متحمل شدند. باید ((تقبل الله)) عرض کنیم. خدا از شما قبول کند این کارهای ارزشمندی را که به تأسی از حضرت زینب علیها السلام انجام دادید و مقاومت و استقامت ورزیدید.

سالروز شهادت آیت‌الله دستغیب

مناسبت‌های دیگری هست که فرصت نیست [بیان کنیم]. شهادت استاد اخلاق، معرفت و عرفان، مرحوم آیت‌الله شهید دستغیب، شهید محراب را گرامی می‌داریم و برای آن شخصیت بزرگوار علو درجات را از خدا درخواست می‌کنیم.

دعای پایانی

از خدای متعال ملتمسانه درخواست می‌کنیم که باران رحمتش را از ما دریغ ندارد.
[خدایا!] ما محتاج لطف و رحمت تو هستیم؛
الهی عامِلنا بِفَضْلِکَ وَلَا تُعَامِلنا بِعَدْلِکَ؛

خدایا! وقتی می خواهی باران رحمت را بفرستی، به بدی های ما نگاه نکن. به نیاز و احتیاج ما نگاه کن و ما را از رحمت برخوردار بفرما.

پروردگارا! به عزت پیغمبر و آل پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ و به مظلومیت زینب کبری عَلَيْهَا السَّلَامُ عزت، کرامت، سربلندی و آرامش خاطر این دختران زینب، خانم ها و بانوان بلاد اسلام را روزی آن ها قرار بده؛

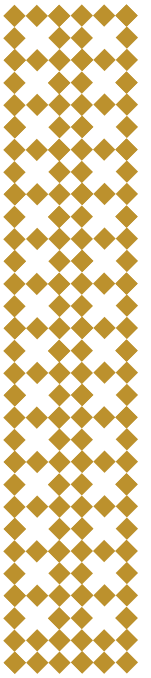
پروردگارا! به مظلومیت پیغمبر و آل پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ کینه، عداوت، بدگویی و عیب جویی را از میان ما مسلمان ها دور کن.

باز هم دعایی به این صورت بگویم: خدایا! حال آمین گفتن را به نمازگزاران ما عنایت بفرما؛

پروردگارا! به عزت و مظلومیت پیغمبر و آل پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ و به مظلومیت قرآن، وحدت، انسجام، همدلی، همراهی، مهربانی را روزی روابط اجتماعی ما قرار بده؛

پروردگارا! به عزت پیغمبر و آل پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ به دولت کریم ما در رفع بیکاری، حل مسئله معیشت، مبارزه با فساد، اقامه عدالت و ایمان و مبارزه با تبعیض موفقیت عنایت بفرما؛

پروردگارا! ارواح گذشتگان و اموات همه مؤمنین و مؤمنات و جمع حاضر را غریق رحمت بفرما؛

به مریض های اسلام شفای عاجل عنایت بفرما؛
روح امام راحل عظیم الشان و ارواح شهدا را با ارواح
انبیا و اولیا علیهم السلام محشور بفرما؛
پروردگارا! لیاقت سربازی مولا و صاحبمان، امام
زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را روزی ما بفرما؛
سایه عزت، اقتدار و عظمت رهبر فرزانه انقلاب را بر سر
مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار.
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ
وَمَغَارِبِهَا تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ
الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

